

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการศึกษา

เนื่องจากเด็กมีความสำคัญยิ่งสำหรับประเทศไทยในอนาคต เพราะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ หากแต่เด็กในสังคมมักได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม ทำให้ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสมหรือเด็กได้รับผลกระทบต่อสวัสดิภาพของตน ดังนั้น ทุกสังคมจึงจำเป็นต้องให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามความเหมาะสม สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เช่นกัน โดยในปี 2515 รัฐบาลได้กำหนดประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ขึ้นมา เพื่อจะนำมาใช้ในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพให้แก่เด็ก หากแต่การเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาสวัสดิภาพเด็กในปัจจุบันได้มีมากขึ้น จึงเป็นเหตุให้มีเด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเพิ่มมากขึ้น ย่อมจะส่งผลกระทบต่อตัวนโยบายและการปฏิบัตินโยบายของกรมประชาสงเคราะห์ในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า การเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาที่มีเพิ่มมากขึ้น ทำให้เด็กที่ต้องได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นโยบายที่นำมาปฏิบัติในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก จึงไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหา เนื่องจากนโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาตัวนโยบายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประชาสงเคราะห์ โดยพิจารณาว่า นโยบายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก คือ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาเด็กในสังคมปัจจุบัน ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ก่อให้เกิดความล้มเหลวของนโยบาย (policy failure) ด้านความเป็นได้ทางการเมือง และด้านเทคนิคหรือทฤษฎี ส่งผลเป็นลบต่อการนำ

นโยบายไปปฏิบัติไปปฏิบัติของกรมประชาสงเคราะห์ ด้านการสื่อสารความหมาย ทรพยากร ลักษณะของหน่วยงาน ทศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ การประสานงานกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกในระบบราชการ และการสนับสนุนจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

จากสมมติฐานในการศึกษาที่กำหนดไว้ และจากการวิเคราะห์ สามารถสรุปข้อพิสูจน์สมมติฐานได้ดังนี้ คือ

1. นโยบายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสวัสดิภาพเด็ก ในสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสวัสดิภาพเด็กที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบของปัญหาแตกต่างจากอดีต เนื่องจากการขยายตัวของปัญหา ที่เป็นผลจากการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ การค้า อุตสาหกรรม สภาพปัญหาเด็กที่เปลี่ยนแปลงไป มีความละเอียดอ่อนและความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็ก เป็นส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เด็กมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ การกระทำของเด็กที่เป็นปัญหาล้วนหนึ่งเกิดจากตัวเด็กเป็นผู้กระทำเอง อีกส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบจากการกระทำของบุคคลอื่น ส่งผลให้เด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด และเป็นการกระทำความผิดที่แตกต่างจากอดีต

2. นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้นโยบายล้มเหลว (policy failure) ด้านความเป็นได้ทางการเมือง และความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทฤษฎี

ผลการศึกษาพบว่า นโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดความล้มเหลวของนโยบาย จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย ส่วนหนึ่งเนื่องจากนโยบายมีความล้าสมัยเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพปัญหา นโยบายอาจเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีต แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหา จึงทำให้นโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาเด็กในปัจจุบัน ส่งผลให้นโยบายล้มเหลว กล่าวได้ว่า นโยบายล้าหลังจึงทำให้นโยบายนั้นล้มเหลว ผลกระทบจากนโยบายมีต่อหน่วยงาน ทำให้มีการเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของหน่วยงานอื่นด้วย

3. นโยบายที่ล้มเหลวส่งผลเป็นลบต่อปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประชาสงเคราะห์ ด้านการสื่อสารความหมายของนโยบาย ทรัพยากร ลักษณะของหน่วยงาน ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ การประสานงานกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกระบบราชการ และการสนับสนุนจากทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

ผลการศึกษาพบว่า การนำนโยบายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ล้มเหลว เนื่องจากนโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้ง 6 ปัจจัย กล่าวคือ การปฏิบัติงานด้านการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กของกรมประชาสงเคราะห์ มิได้นำประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 มาปฏิบัติงานเพียงอย่างเดียว แต่มีการนำกฎหมายฉบับอื่นมาใช้ด้วย เพื่อให้การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกประการคือ กรมประชาสงเคราะห์เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านเด็กมาเป็นเวลานาน ประสบการณ์ในการสนองนโยบายเท่าที่มีอยู่ได้ จึงไม่ปรากฏเป็นปัญหาทางการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินนโยบายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เป็นการดำเนินงานโดยกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องนี้โดยเฉพาะ จากการศึกษาพบว่า การปฏิบัตินโยบายนี้ประสบปัญหา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาสวัสดิภาพเด็กในสังคมปัจจุบัน ทำให้นโยบายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสวัสดิภาพเด็กที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ปัญหาเกิดจากความล้มเหลวของตัวนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสวัสดิภาพเด็ก นโยบายล้าสมัยจึงล้มเหลว ดังนั้นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก จึงควรมีการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสาเหตุและสภาพปัญหา ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

1. ควรปรับปรุงแก้ไขประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาสวัสดิภาพเด็ก เนื่องจากเป็นกฎหมายที่กำหนดและนำมาใช้เป็นเวลานาน การเปลี่ยนแปลงของปัญหาที่มีมากขึ้น ทำให้ไม่ครอบคลุมปัญหา สาเหตุสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ ใช้วิธีการลงโทษมากกว่าการแก้ไข พื้นฟูสาเหตุของการประพฤติตนไม่เหมาะสมของเด็ก รวมทั้งมาตรการตามกฎหมายบัญญัติไว้ใน

สงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

2. เนื่องจากกรมประชาสงเคราะห์เป็นหน่วยงานของรัฐ การปฏิบัติงานจึงทำให้มีขั้นตอนระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ มาก ทำให้การทำงานล่าช้า บางครั้งไม่สามารถช่วยเหลือเด็กได้อย่างทันถ่วงที จึงควรพยายามลดขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้น้อยลง ซึ่งจะส่งผลในการลดภาระกิจการดำเนินการ ลดขั้นตอนการตัดสินใจ จะทำให้การปฏิบัตินโยบายมีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วย

3. การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัตินโยบายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ซึ่งมีทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน ควรมีการดำเนินการที่ชัดเจน อาจตั้งเป็นคณะทำงานสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพด้านเด็ก มีสมาชิกทั้งข้าราชการของรัฐและเจ้าหน้าที่ขององค์กรเอกชน มีหน้าที่เป็นแกนกลางคอยประสานการทำงานด้านเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน สร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการปฏิบัติงาน มีอำนาจหน้าที่ในการประสานนโยบาย ประสานแผนงานและประสานการปฏิบัติงานเท่าที่จะกระทำได้ในกรอบคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 แล้วนำประสบการณ์นี้ เป็นหลักฐานของการออกกฎหมายใหม่แทนที่ ซึ่งให้องค์กรเอกชนได้ปฏิบัติกฎหมาย

4. แสวงหาความสนับสนุนจากกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัตินโยบาย พยายามสร้างความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของกรมประชาสงเคราะห์ ให้เห็นถึงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์ ทำให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของกรมประชาสงเคราะห์ได้ การปฏิบัติงานของกรมประชาสงเคราะห์ก็จะราบรื่นด้วย

5. ในส่วนของรัฐบาล รัฐบาลควรมีความจริงจังในการเปลี่ยนแปลง แก้ไขกฎหมายการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เนื่องจากกฎหมายเด็กไม่เหมือนกฎหมายประเภทอื่น มักไม่ค่อยได้รับการสนใจจากรัฐบาล ที่จะดำเนินการแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

6. ให้องค์กรเอกชนทำงานด้านเด็ก ได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรเอกชน ว่าสามารถทำงานรับผิดชอบได้อย่างไรบ้าง เพราะองค์กรเอกชนจะมีความตั้งใจในการทำงานเป็นอย่างดี แต่ขาดอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะ ทำให้การปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กได้ไม่เต็มที่